

Björkbackens förskola (Björktjära)

Plan mot kränkande behandling 2021/2022

Innehållsförteckning

1	Grunduppgifter.....	4
2	Förskolans och skolans uppdrag.....	5
2.1	Barnen och elevernas delaktighet.....	5
2.2	Vårdnadshavarnas delaktighet	5
2.3	Personalens delaktighet	5
2.4	Förankring av planen.....	5
3	Utvärdering.....	6
3.1	Utvärdering av fjolårets plan	6
3.1.1	Resultat av utvärderingen av fjolårets plan	6
3.2	Årets plan	6
4	Kartläggning	7
4.1	Kartläggningsmetoder.....	7
4.2	Områden som berörs av kartläggningen	7
4.3	Hur personalen har involverats i kartläggningen	7
4.4	Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen.....	7
4.5	Resultat	7
4.6	Analys.....	8
5	Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser	9
5.1	Kommande utvecklingsinsatser	9
5.1.1	Normer och värden	9
6	Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier.....	12
6.1	Barn, elever och vårdnadshavare	12
6.2	Personal anmäler kränkning	12
6.3	Rutiner för när barn och elever kränker varandra.....	12
6.3.1	Utred vad som hänt	12
6.3.2	Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna.....	12
6.3.3	Följ upp och utvärdera	13
6.3.4	Dokumentera	13
6.4	Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning	13
6.4.1	Utred vad som hänt	13
6.4.2	Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna.....	13
6.4.3	Följ upp och utvärdera	13

6.4.4 Viktigt att dokumentera	14
7 Begrepp	15
7.1 Diskriminering.....	15
7.2 Direkt diskriminering	15
7.3 Indirekt diskriminering.....	15
8 Trakasserier och kränkande behandling	16
8.1 Trakasserier.....	16
8.2 Kränkande behandling.....	16
8.3 Sexuella trakasserier	16
9 Repressalier	17
10 Diskrimineringsgrunder	18
10.1 Kön.....	18
10.2 Könsidentitet eller könsuttryck	18
10.3 Etnisk tillhörighet.....	18
10.4 Religion eller annan trosuppfattning.....	19
10.5 Funktionsnedsättning.....	19
10.6 Sexuell läggning	19
10.7 Ålder	20

1 Grunduppgifter

Björkbackens förskola.

Rektor Madeleine Lind Olsson tillsammans med all personal på förskolan är ansvarig för planen.

Vår vision:

Förskolan - där respekten för allas lika värde genomsyrar allt. Vi vill att alla barn och all personal skall känna sig trygga och trivas tillsammans på vår förskola. Ingen skall behöva känna utanförskap utan alla ska bli sedda och bekräftade. I vårt arbete att förebygga kränkande behandling är samarbetet med våra vårdnadshavare viktigt.

2 Förskolans och skolans uppdrag

Varje förskola och skola ska se till att varje verksamhet arbetar målinriktat mot kränkande behandling av barn och elever. Det innebär att varje förskola och skola ska

- Sätta in åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling
- Varje år upprätta en plan mot kränkande behandling
- Involvera barn och elever i det förebyggande arbetet, bland annat med att kartlägga tryggheten på förskolan och skolan för att ta fram planen
- Leva upp till handlingsplikten

2.1 Barnen och elevernas delaktighet

Vi pratar med barnen om planen vid samlingar och tillfällen där den behöver nämnas. De äldre barnen har blivit intervjuade om hur de upplever att vara på förskolan.

2.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavarna har gjorts delaktiga i arbetet med planen under utvecklingssamtal och föräldramöte. Planen finns anslagen på varje avdelning och på förskolans hemsida.

2.3 Personalens delaktighet

Personalen har deltagit i arbetet med att upprätta, följa upp, utvärdera och se över planen på utvecklingsdagar och arbetsplatsträffar.

2.4 Förankring av planen

Vårdnadshavarna får planen känd på föräldramöte, i oktober 2021 utgick föräldramötet. I år kommer planen att läggas ut på hemsida och sättas upp på avdelningar, samt att personalen informerar Vårdnadshavarna att den finns/vart den finns att ta del utav.. .

Nya vårdnadshavare får planen känd vid inskolningen på förskolan. I det återkommande arbetet under hela året pratar pedagogerna med barnen om planen, ibland enskilt och under samlingen med alla barn. Personalen arbetar med den nya planen på arbetsplatsträffen under oktober.

3 Utvärdering

3.1 Utvärdering av fjolårets plan

Resultat och effekter av enkäter, utvecklingssamtal, genomförda insatser och åtgärder diskuterades och utvärderades på en arbetsplatsträff under våren. Det är utifrån barnens-, personalens- och vårdnadshavarnas synpunkter som ligger till grund för den nya planen.

3.1.1 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Resultat från enkäter och samtal med vårdnadshavare visar att barn och vårdnadshavare i hög grad känner sig trygga och trivs på förskolan.

Förskolan arbetar i möjligaste mån efter "Förskolebrevet" och följer när det är möjligt rutiner- na runt sovvilor, toalettbesök, öppningar och stängningar.

Västar på barnen används alltid med avdelningens färg för att lättare se barnen.

Barnen använder "Stopp och nej" i sin konflikthantering och arbetet pågår hela tiden och vi vuxna finns där för att se till att det respekteras.

Vi har haft diskussioner om jämställdhet under året och det finns med i vårt dagliga arbete. Pojkar och flickor utforskar allt material på förskolan, alla leker med allt.

3.2 Årets plan

Resultatet efter intervjuer med barnen, utvecklingssamtal med vårdnadshavarna, diskussioner i arbetslagen och enkäten från vårdnadshavare och personal ligger till grund för utvärderingen.

Årets plan skall utvärderas senast 220630. Rektor Madeleine Lind Olsson tillsammans med personalen ansvarar.

4 Kartläggning

4.1 Kartläggningsmetoder

- Genom intervjuer och samtal med barnen.
- Visat bilder på inomhus- och utomhusmiljö. (Otrygga platser).
- Observationer och dokumentation.
- Diskussioner i arbetslagen.
- Samtal med vårdnadshavare.

4.2 Områden som berörs av kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

4.3 Hur personalen har involverats i kartläggningen

Diskussioner i arbetslagen och på arbetsplatsträffar under året.

4.4 Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Barnen har involverats främst genom samtal och intervjuer.

Vårdnadshavare har involverats genom dagliga samtal och utvecklingssamtal. Samt att de erbjuds besvara en enkät där frågor om trivsel och trygghet finns med.

4.5 Resultat

Det är ett högt index för hela bedömningsområdet "Trygghet och omsorg" vilket visar att vårdnadshavarna upplever att det är tryggt att ha barnen hos oss. I samtalen med vårdnadshavarna berättar de att de känner sig trygga här och att barnen pratar positivt hemma om förskolan. De har också sagt att de märker att det är ett bra klimat mellan personalen och att alla känner alla barn. De känner sig trygga att hämta och lämna med alla.

I samtalen med barnen inför utvecklingssamtalet berättar många att de har ett flertal kompisar att leka med. Vi har inte hört att något barn säga något negativt eller missnöje över något.

Vi har inte haft några allvarliga incidenter, bara händelser som hör till de dagliga och då reder vi ut det på en gång med både barnen och vårdnadshavarna.

Har inte haft några trygghetsvandringar med barnen men vi tänker hela tiden på vart vi är. Vi delar upp oss där barnen är och försöker alltid se till att någon ser/hör där barnen befinner sig. Vi tänker medvetet när vi har vikarier, hur vi placerar barnen vid lunch, vila och påklädning. Vi arbetar så långt det är möjligt efter "Förskolebrevet" som tex. att det när det är möjligt sköter ordinarie personal blöjbyten, toalettbesök, sovvilor, öppningar och stängningar.

I vår dokumentation och i våra observationer ser vi att när vi delar barnen i mindre grupper får barnen mer utrymme och kan komma till tals mer och våga ta plats, vi har ett ständigt pågående arbetssätt där vi delar barnen i mindre grupper. Det blir lättare att hantera konflikter och vi har större möjlighet att få barnen medvetna om hur man är mot varandra och hur man pratar till varandra.

4.6 Analys

Vi upplever att barnen är trygga och har förtroende för oss ordinarie personal, de kommer till oss om något hänt, eller om de vill ha tröst. Vi upplever att alla barn är inkluderade och de påminner varandra om att bjuda in i lekarna men vi har ett antal barn som ibland väljer att själv träda ur leken och leka ensam. Ibland kan det bli konflikter (oftast inne) för att många vill leka ostörda i mindre rum men rummen räcker inte till.

Under hösten arbetade vi mycket med värdegrund och hur vi är mot varandra vilket vi fortfarande påminner och pratar om. Vi har barn som använder ett språk som kan upplevas kränkande, vi visar alternativ och pratar om känslor för att barnen ska stärkas i sina goda handlingar istället och kan säga Stopp min kropp

Vi ser ett behov av att kunna dela av gården ute, vilket skulle göra det mer tryggt och säkert för alla. Avstängningen med "fårstängsel" på baksidan av förskolan blev bra. Det är annars en yta som är svår att ha överblick över.

Inget barn blir kränkt eller orättvist behandlat av någon anställd.

5 Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser

5.1 Kommande utvecklingsinsatser

5.1.1 Normer och värden

Förskolans värdegrund vilar på läroplanen, FN:s barnkonvention och övriga styrdokument. Det finns en kunskaps- och människosyn där alla har ett lika värde och där kunskap skapas i ett samspel mellan människor.

Pojkar och flickor ska ges samma förutsättningar att utveckla sina förmågor och intressen ur ett jämställdhetsperspektiv.

Alla barn och vuxna bemöts med omtanke och uppskattning. I det dagliga arbetet finns ett förhållningssätt där alla blir sedd, uppmuntrad, lyssnad till och respekterad.

Mål:

- Förskolan ska vara en säker och trygg plats för varje barn.
- Motverka traditionella könsroller och könsroller.

Metod:

- Genom att dela barnen i mindre grupper skapas möjlighet till att stärka samspel i leken och bryta negativa hierarkier som kan finnas, samt att främja samspel mellan barn oavsett kön.
- Att flickor och pojkar utforskar allt material på förskolan.
- Värdegrundsprojekt.

Plan mot diskriminering och kränkande behandling:

Inför utvärdering och upprättande av ny plan sker en kartläggning som består av observationer, intervjuer och samtal med barnen, samtal med vårdnadshavarna. Genomgång av klimat och miljö på förskolan. Uppföljning och utvärdering av främjande och förebyggande aktiviteter. Resultat och analys av årets plan och arbete. I början av hösten aktualiseras den nya planen med gemensamma diskussioner och planering av insatser och aktiviteter.

Utvärdering och uppföljning:

- Uppföljning i början av året på varje avdelning inför utvärderingen av "Plan mot diskriminering och kränkande behandling" som sker i slutet av vårterminen och ny plan upprättas som gäller från 1 augusti till 31 juli året därpå
- Uppföljning under året i arbetslag och på arbetsplatsträffar.
- Uppföljning i reflektionsgrupper under året.

RESULTAT FRÅN ENKÄTERNA FRÅN VÅRDNADSHAVARE OCH PEDAGOGISK PERSONAL:

Svarsfrekvensen från vårdnadshavarna var på 87% som är den bästa av alla förskolor. Det är en ökning från 55% förra året. Personalens svarsfrekvens var 91% vilket är bland de kommunala förskolornas bästa resultat.

Information om barnets utveckling

På frågan om information om barnets tillvaro på förskolan, är resultatet detsamma som förra året. Däremot på frågan om tydlig information om hur det går för mitt barn på förskolan under

utvecklingssamtalet har minskat från 9,3 till 7,4.

Trygghet och omsorg

På frågan om förskolan ger mitt barn en bra balans av aktivitet och vila under dagen är det en ökning från 8,4 till 9,0. Ett något sämre resultat på frågan om mitt barns känslomässiga behov från 8,4 till 8,2. På frågan om mitt barn trivs på förskolan har det blivit en ökning från 9,3 till 9,4.

Förskolebrevet (Finns på treskabinoll.nu)

- Endast ordinarie personal eller vikarier känd för verksamheten och barnen, byter blöja och hjälper barnen på potta/toalett. Under blöjbytet sätter personalen ord på det som görs (det ger ett sammanhang av det som sker och signalerar även att ett blöjbyte är någonting "kliniskt" som görs av hygieniska skäl).
- Vid toalettbesök frågar personalen barnen hur de vill ha det när de är på toaletten till exempel hjälp med byxor, om pedagog med eller vänta utanför. Toalettdörrarna är alltid öppna. Ordinarie personal hjälper barnen att torka bort bajs, om de vill ha hjälp med det, kisset får de alltid torka bort själva.
- Ordinarie personal eller känd vikarie ansvarar för vilostunderna och alla andra tillfällen då barnen vistas ensamma med en pedagog.
- Ordinarie personal öppnar och stänger förskolan.
- Vikarier lämnas aldrig ensamma med barngruppen. Om det endast är en vikarie kvar på en avdelning så går antingen en annan ordinarie över och byter plats med en vikarie eller så sker ett samarbete med annan avdelning utomhus.
- Personal stjälar aldrig kramar från barn. Personal kramar barnen när de själva vill. Om personal ska trösta barnen med en kram frågar de alltid "Vill du ha en kram?" och accepterar sedan deras svar på ett neutralt sätt. Kramar tvingas inte fram i något sammanhang!
- Pussar hänvisar personalen till att de får de göra hemma, och inte här på förskolan.
- Personalen har introducerat "stoppoch nej handen" för alla barnen, så att de vare sig de har talspråk eller talar ett annat språk kan säga stopp med handen och det ska både barn och vuxna lyssna till.

Anpassningar efter barnets behov

Resultatet för området hamnar på 5,1 från 4,3 år 2020. Förskolan har arbetat mer med att göra Anpassningar som skall finnas som grund på alla avdelningar som att bildstöd finns uppsatta på avdelningarna, personalen använder mer tecken som stöd dagligen vid påklädning, måltider, samlingar och annan tid utan att det finns barn som måste ha tecken som stöd, utan tanken är att det gynnar alla barn. Barn kan ha olika Anpassningar under vissa tider som kan tas bort när behovet inte kvarstår. Några av personalen har fått fortbildning i TAKK.

Rutiner

På frågan om det finns tydliga rutiner gällande anmälningsskyldigheten till socialnämnden är det en ökning från 9,0 till 9,3. Det totala resultatet för området rutiner är en minskning från 8,3 till 7,9.

Rektor följer kommunens introduktionsprogram för ny personal och arbetskamrater ansvarar för att den nye medarbetaren får en god introduktion på förskolan.

Förhindra kränkningar

Ett mycket bra resultat i personalenkäten, en ökning från 9,2 år 2020 till 9,6 i år. Förskolan har en plan för diskriminering och kränkande behandling. De främjande insatserna är värdegrund, jämställdhet, säkerhet och trygghet och ”Stopp och nej” handen och vad det innebär. Så långt som möjligt är det ordinarie personal som ansvarar för blöjbyten, toalettbesök och sovvilor. Arbeta efter ”Förskolebrevet”. Se ovan.

Prioriterat mål	Aktiviteter	Slutdatum	Ansvarig	Typ av åtgärd
Förskolan skall vara en trygg och säker plats för varje barn.	Arbeta efter "Förskolebrevet".	2022-06-30		
Förskolan har ett interkulturellt förhållningssätt	Fortbildning i Interkulturellt förhållningssätt	2022-04-30		

6 Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier

Enligt Skollagen ska personalen **anmäla** till rektorn om de får veta att barn/elev känt sig kränkt. Rektorn ska i sin tur anmäla uppgifterna vidare till huvudmannen. Skyldigheten gäller inte bara vid upprepade kränkningar, utan även vid enstaka händelser. Ingen värdering av allvaret i händelsen ska göras före anmälan. Uppgifterna som anmäls ska **utredas**. En utredning ska inledas så snart någon som arbetar på förskola/skola får veta att en elev känt sig kränkt. Med utredningen som utgångspunkt ska **åtgärder** vidtas som får eventuella konstaterade kränkningar att varaktigt upphöra.

6.1 Barn, elever och vårdnadshavare

Tar kontakt med personal eller till rektor Madeleine Lind Olsson.

6.2 Personal anmäler kränkning

Personalen anmäler händelsen snarast (helst samma dag) i Stella. Rektor och huvudman får då meddelande om att anmälan gjorts.

6.3 Rutiner för när barn och elever kränker varandra

6.3.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska rektor (eller den rektor utser) starta en utredning. Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskild kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.3.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om ett barn eller en elev har blivit utsatt för kränkande behandling är huvudmannen skyldig att snabbt vidta åtgärder. De ska leda till att kränkningarna upphör helt. Vilka åtgärder som behövs beror på vad utredningen visar.

Tänkbara åtgärder kan vara att

- samtala med barn, elever och eventuellt vårdnadshavare
- samtala med den i personalen som har utsatt barnet eller eleven för kränkande behand-

ling

- hålla ökad uppsikt, särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda
- tilldela en assistent eller en resursperson för den eller de som kränker
- se över gruppindelningar och schemaläggning
- göra insatser med hjälp av kurator och psykolog
- genomföra disciplinära åtgärder enligt skollagen respektive de arbetsrättsliga reglerna.

6.3.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomförs nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.3.4 Dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer generella insatser.

6.4 Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning

6.4.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska rektor (eller den rektor utser) starta en utredning. Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskilt kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.4.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om personal har utsatt ett barn eller en elev för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska närmsta chef besluta om åtgärder mot denne. Beslut om arbetsrättsliga åtgärder ska alltid konsulteras med HR-avdelningen. I sådana ärenden ska skolchef informeras.

6.4.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomför nya eller komplette-

rande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.4.4 Viktigt att dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer omfattande generella insatser.

7 Begrepp

7.1 Diskriminering

Diskriminering är när förskola/skola på osakliga grunder behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

7.2 Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

7.3 Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan förskola/skola indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

8 Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

8.1 Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

8.2 Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

8.3 Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens/elevernas lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

9 Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

10 Diskrimineringsgrunder

10.1 Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hänglar med vem som helst (sexuella trakasserier)

10.2 Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. (trakasserier)

10.3 Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. (diskriminering)

10.4 Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. (diskriminering)

10.5 Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]
- Patrik som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta stilla. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!". (diskriminering och trakasserier)

10.6 Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller hetero-

sexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. (trakasserier)
- På skolan anordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. (diskriminering)

10.7 Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men det fortsätter i alla fall. (trakasserier)